

Усатенко Вікторія Вікторівна,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Блінова Ганна Олександрівна,
доцент кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент

ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІОНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

У сучасних умовах появи принципово нових інформаційних загроз національній безпеці держави, прогресивного розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, перманентної появи нових форм та засобів як внутрішнього, так і зовнішнього інформаційного впливу значно актуалізується та об'єктивується інституціональна роль правоохоронних органів, зокрема поліції, у реалізації державної стратегії подолання та запобігання таким загрозам та викликам. Окреслене завдання Національної поліції України набуває особливого значення та змісту в наявних умовах комплексної агресії Російської Федерації проти державного суверенітету, територіальної цілісності, політичної незалежності нашої держави, однією зі складових якої є саме інформаційна агресія, що полягає, по-перше, у спланованій систематичній інформаційній пропаганді ЗМІ, інтернет-ресурсів, соціальних мереж; по-друге, у військово-технічному шпіонажі з використанням електронних технологій; по-третє, у

прямих кібератаках на об'єкти економічної та управлінської інфраструктури тощо.

У цьому контексті слід зазначити, що загалом сформувалося два доктринальних підходи до визначення поняття «національна безпека». Згідно з першим, національна безпека розглядається у вимірі національних інтересів (інакше кажучи, ідеться якраз про «інтереси суспільства і держави», через які етимологічно формулюється одне з інституціональних завдань Національної поліції України. – Авт.), а згідно із другим, – у концептуальній парадигмі базисних цінностей суспільства (у розумінні громадянського суспільства, автономного від державних інтересів у вузькому тлумаченні цієї політико-правової категорії. – Авт.) [2, с. 26–27].

Як слушно вказує Г. П. Ситник, на етапі формування відповідного лексикону поняття «національна безпека» використовувалося передусім як синонім до дефініції «обороздатність держави», тобто у значенні виключно політичної та воєнної безпеки [3, с. 27].

Зі свого боку, інформаційна безпека в сучасних умовах розвитку інформаційно-комунікаційних технологій є однією з ключових складових національної безпеки держави, зважаючи на характер наявних інформаційних загроз та викликів життєво важливим суспільним і державним інтересам.

Специфічною особливістю забезпечення інформаційної безпеки держави як поліцейської функції є необхідність охорони та захисту інформації в соціотехнічних системах, що викликає доцільність застосування спеціальних знань із технічних галузей, підгалузей, окремих інституцій як технічних, так і суспільних наук, а сама інформаційна безпека за природою походження в умовах інформаційного суспільства має триєдиний зміст: організаційний, інженерно-технічний (у тому числі програмно-технічний) та правовий [5, с.184].

Таким чином, сутність завдань поліції як суб'єкта забезпечення інформаційної безпеки держави визначається провідним предметом суспільних відносин у вказаній сфері, яким є інформація в автоматизованих (комп'ютерних) системах, у тому числі в електронних телекомунікаціях, зокрема в мережі Інтернет.

Особливості вирішення вказаних завдань із застосуванням цілісного комплексу як соціогуманітарних, так і технічних знань зумовили необхідність створення спеціального підрозділу Національної поліції України – Департаменту кіберполіції як міжрегіонального територіального органу Національної поліції зі статусом юридичної особи публічного права [5, с.186].

Метою створення кіберполіції в Україні було реформування та розвиток підрозділів МВС України, що забезпечило підготовку та функціонування висококваліфікованих фахівців в експертних, оперативних та слідчих підрозділах поліції, задіяних у протидії кіберзлочинності, та здатних застосовувати на високому професійному рівні новітні технології в оперативно-службовій діяльності [1].

Аналізуючи окреслені завдання, у сучасних умовах прогресивного інформаційно-комунікаційного розвитку загалом зазначимо такі ключові концептуальні напрями забезпечення інформаційної безпеки, як завдання Національної поліції України:

1. Організація протидії не бажаному для інтересів суспільства й держави впливу за допомогою технічних засобів захисту, причому засоби захисту мають бути адекватними засобам впливу, що означає необхідність застосування належних за кількістю та якістю технічних засобів захисту інформаційних систем (наприклад, створення системи просторового зашумлення для приховування інформації в обмеженому середовищі чи екранування технічних засобів у приміщенні).

2. Організація протидії негативному впливу на учасників інформаційних відносин, зокрема протидія кіберзлочинам як таким, що несуть безпосередню суспільну небезпеку.

3. Визначення майнових і моральних утрат та їхня мінімізація в разі порушення функціонування інформаційної системи, важливої для належного забезпечення інтересів суспільства та держави, включаючи взаємодію з іншими правоохоронними та судовими органами як України, так і зарубіжних держав для притягнення до відповідальності й відшкодування заподіяних протиправними діями (бездіяльністю) збитків.

Отже, заходи у сфері забезпечення інформаційної безпеки держави, що здійснюють органи поліції, з теоретико-методологічних позицій можна класифікувати на такі види, як: 1) організація запобіжних заходів; 2) організація блокування (протидії) реальних інформаційних загроз; 3) організація подолання наслідків інформаційних загроз, якщо їм не вдалося запобігти [4, с.23].

Таким чином, під час аналізу теоретико-методологічних аспектів місця та ролі Національної поліції в забезпеченні інформаційної безпеки держави можна дійти загальних висновків, а саме: а) у сучасних умовах розвитку інформаційного суспільства та науково-технічного прогресу інформаційна безпека є ключовим структурним елементом національної безпеки як стану достатньої захищеності життєво важливих суспільних і державних інтересів; б) забезпечення інформаційної безпеки на сучасному етапі потребує комплексного застосування як гуманітарних, так і спеціальних технічних знань, що об'єктивує створення окремого підрозділу (Департаменту кіберполіції) у структурі Національної поліції України; в) ключовими концептуальними напрямками забезпечення інформаційної безпеки органами поліції є організація

протидії не бажаному для інтересів суспільства та держави впливу за допомогою технічних засобів захисту; організація протидії негативному впливу на учасників інформаційних відносин, зокрема протидія кіберзлочинам як таким, що несуть безпосередню суспільну небезпеку; визначення майнових і моральних утрат та їхня мінімізація в разі порушення функціонування інформаційної системи; г) заходи у сфері забезпечення інформаційної безпеки держави, що здійснюються органи поліції, з теоретико-методологічних позицій можна класифікувати на такі види: організація запобіжних заходів; організація блокування (протидії) реальних інформаційних загроз; організація подолання наслідків інформаційних загроз, якщо їм не вдалося запобігти; д) ключовим завданням Національної поліції вбачається завчасна профілактика та запобігання правопорушенням в інформаційному середовищі суспільної життєдіяльності.

Література:

1. Про Національну поліцію : закон України від 02 липня 2015 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379.
2. Національна безпека України : навч. посібник / Ситник Г. П. та ін.; за заг. ред. Г. П. Ситника. Київ : Кондор, 2007. 616 с.
3. Возжеников А. В. Национальная безопасность (теория, политика, стратегия) : монография. Москва : НПО Модуль, 2000. 240 с.
4. Ващенко Л. О., Єфімов О. М. Тлумачний словник – мінімум української мови. Київ : Довіра, 2000. Вид. 2-ге. 546 с
5. Пересада О. М. Роль Національної Поліції України в забезпеченні інформаційної безпеки держави: теоретико-методологічні аспекти, Правовий часопис Донбасу. 2019. № 4. С. 183-189.